

สรุปประเด็นเชิงนโยบาย

การประชุมวิชาการระดับชาติเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ วันที่ 1 เมษายน 2557
กลุ่มย่อยพัฒนาการเศรษฐกิจ เรื่อง “เศรษฐกิจ การเงิน และความโปร่งใสในบริบทเศรษฐกิจอาเซียน”

ดำเนินการโดย คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ

การนำเสนอบทความเชิงวิชาการและการประชุมระดมสมองร่วมกันระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เข้าร่วมสนทนาในกลุ่มย่อยภาคย่อยในการประชุมวิชาการระดับชาติ ซึ่งมีการนำเสนอบทความวิชาการในกลุ่มย่อยพัฒนาการเศรษฐกิจ ในหัวข้อเรื่อง เศรษฐกิจ การเงิน และความโปร่งใสในบริบทเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย 4 บทความ

- 1) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: ความหวัง ความเสี่ยง และความท้าทาย โดย ผศ.ดร. สันติ ชัยศรีสวัสดิ์สุข คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- 2) การใช้ประโยชน์จาก FTA ที่ผ่านมาของไทยกับนัยยะต่อการเจรจาการค้าในอนาคต โดย ผศ.ดร.อาชนัน เกาะไพฑูริย์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 3) Stock Market Integration and Portfolio Diversification in the ASEAN Economic Community (AEC) โดย ผศ.ดร. ยุทธนา เศรษฐปราโมทย์ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- 4) Transparency and Anti-corruption activities in ASEAN: A Big Challenge? โดย ศ.ดร. เมธี ครองแก้ว คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

การนำเสนอและผลการศึกษาของผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสรุปได้ดังนี้

ผศ.ดร. สันติ ได้ฉายภาพให้เห็นว่า ในภาพรวม แม้อาเซียนจะได้มีการพัฒนาระดับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจให้ใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นลำดับ แต่ความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ยังไม่มีความเชื่อมโยงในทิศทางที่จะส่งเสริมซึ่งกันและกันมากนัก พิจารณาแต่ละด้าน

- (1) ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนยังไม่เป็นไปในลักษณะที่เกื้อหนุนและสอดคล้องกัน และในหลายกรณียังไม่พบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวระหว่างคู่สมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคู่สมาชิกในกลุ่มอาเซียนใหม่ หรือระหว่างคู่สมาชิกใหม่และสมาชิกอาเซียนเดิม
- (2) ความสัมพันธ์ของการค้าระหว่างประเทศมีผลที่หลากหลายทั้งในลักษณะเกื้อกูลกัน ทดแทนกัน และไม่มีความสัมพันธ์กัน
- (3) ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวของผลิตภาพแรงงาน ส่วนใหญ่ไม่มีความเชื่อมโยงกัน สะท้อนถึงกระบวนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเท่าที่มีไม่เป็นการสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันร่วมกัน

สอดคล้องกัน ผศ.ดร. อาชนัน ที่ได้นำเสนอผลการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์จาก FTA ที่ผ่านมาของไทยกับนัยยะต่อการเจรจาการค้าในอนาคต พบว่า ที่ผ่านมายุทธศาสตร์การทำ FTA ของไทยให้ความสำคัญกับการเปิดตลาดประเทศคู่แข่ง (ในลักษณะคล้ายคลึงกับลัทธิพาณิชย์นิยม) แต่สิ่งที่จะต้องเปิดเสรีให้กับประเทศสมาชิกอื่น ๆ และที่สำคัญเรายังไม่เคยนำ FTA มา

ใช้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการปฏิรูปนโยบายการค้าและการลงทุนภายในประเทศเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

สำหรับศ.ดร. ยุทธนา ได้ฉายภาพให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตลาดการเงินมากขึ้นในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะตลาดหลักทรัพย์ซึ่งเป็นตลาดทุนที่สำคัญ ซึ่งปัจจุบันมีการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์อาเซียน (ASEAN Exchanges) ประกอบด้วยประเทศสมาชิกในตลาดหลักทรัพย์ 7 ตลาด จาก 6 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม (ฮานอย และ โฮจิมินห์ ซิตี้) โดยในปี ค.ศ. 2012 ได้มีการจัดตั้งระบบการซื้อขาย ASEAN Trading Link เพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อขายของนักลงทุนในประเทศสมาชิกเพื่อสามารถเข้าถึงลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มสมาชิกอาเซียนได้ เพื่อเพิ่มโอกาสในการลงทุนให้แก่ผู้มีเงินออมในการลงทุนได้กว้างขวางขึ้น โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ข้อได้เปรียบในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อาเซียนจะมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนต่ำ และการผ่อนคลายข้อจำกัดการลงทุนและเคลื่อนย้ายเงินลงทุนภายใต้ข้อตกลง AEC ทำให้ต้นทุนในการลงทุนไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับการลงทุนในภูมิภาคอื่น และสิ่งสำคัญที่สุดคือผลการศึกษาชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนถึงประสิทธิภาพของการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อาเซียนที่สามารถลดความผันผวน กระจายความเสี่ยงได้ดีกว่าการลงทุนเฉพาะในประเทศใดประเทศหนึ่งของกลุ่มสมาชิก

สุดท้าย ศ.ดร. เมธี ได้ฉายภาพถึงความร่วมมือในการต่อสู้กับปัญหาทุจริตคอร์รัปชันระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งจะเป็นประเด็นเรื่องความโปร่งใสในการดำเนินธุรกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกมากขึ้น ที่ผ่านมายังไม่มีกรอบแนวทางความร่วมมือในด้านนี้เท่าที่ควร และปัญหาดังกล่าวยังสะท้อนความรุนแรงที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประเทศไทยจากอันดับดัชนีชี้วัดความโปร่งใสของไทยที่แย่ลงในแต่ละปี ในขณะที่ประเทศอื่นๆ ในกลุ่มประเทศสมาชิกกลับมีทิศทางที่ดีขึ้น และแต่ละประเทศจะมีความพยายามในการจัดการกับปัญหาตามบริบททางด้านกฎหมาย สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ และมีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของแต่ละประเทศ

การประชุมมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

- 1) ความร่วมมือกันระหว่างประเทศสมาชิกในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นทั้งภาคเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และตลาดแรงงาน โดยควรหารือกำหนดแนวทางที่จะช่วยเสริมให้เกื้อกูลประโยชน์ระหว่างกันมากขึ้น
- 2) การเดินหน้าเจรจา FTA โดยเฉพาะข้อตกลงที่มีความซับซ้อน ประเทศไทยความกำหนดทำที่ชัดเจนว่าจะเปิดเสรีเพิ่มมากขึ้นในส่วนที่เราปกป้องไว้เป็นภาคเศรษฐกิจอ่อนไหวมากน้อยเพียงใด และจะมีมาตรการรองรับควบคุมไปอย่างไร
- 3) ประเทศไทยควรหันมาให้ความสำคัญกับการใช้ข้อตกลงทางการค้า FTA เป็นเครื่องมือในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม เกษตร และบริการของไทย เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้มากขึ้น
- 4) ความเชื่อมโยงทางด้านตลาดการเงินและอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงทางเลือกการลงทุนที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและลดความผันผวนเป็นเรื่องที่ต้องเร่งดำเนินการ และให้ความรู้กับประชาชนของแต่ละประเทศในกลุ่มสมาชิกที่จะเข้าถึงโอกาสในการลงทุนเหล่านั้นได้มากขึ้น
- 5) ความร่วมมือระหว่างประเทศในการต่อสู้กับปัญหาทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่ควรหยิบยกขึ้นมาหารือและเจรจากันมากขึ้นในเวทีความร่วมมือระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก